

Batı'nın Dış Politikası ve Ezilen Küçük Etnik Gruplar

Profesör Wael Hallaq, "İslam Hukukuna Giriş" adlı kitabında, sömürgeci Batı'nın yükselişi ile şeriatın İslam beldelerinde toplumsal bir sistem olarak parçalanması arasındaki tarihsel ilişkiyi izlemektedir. Batılı güçlerin Osmanlı Hilafetine siyasi ve ekonomik müdahaleyi meşrulaştırmak için kullandıkları stratejilerden biri, eşitliği ve medenileştirme mesajını güçlendirme kisvesi altında küçük dini etnik grupların durumunu kullanmaktır.

Özellikle Fransa, İngiltere ve Avusturya olmak üzere Batılı güçler, Osmanlı Hilafetine; gayrimüslim küçük etnik gruplara Batılı yönetim mefhumlarına göre belirlenmiş resmi yasal haklar tanınması için baskı yapmıştır. Zira bu grupların, Müslüman tebaanın durumu ile eşit bir statü ve koruma talep ettiklerini iddia ettiler. Bu iddialar, Batılı güçlerin kendilerini insani "davaların savunucusu" olarak tasvir etmeleriyle birlikte ortaya atıldı. Zira Osmanlı hukuk sisteminin (şeriat) modern sistemden, düzenden ve hukuktan yoksun olduğunu iddia ettiler. Dolayısıyla müdahalelerini, Osmanlı Hilafetini "Avrupa kültürü, bilimi ve sermayesi" ile uyumlu hale getirmek için gerekli bir çaba olarak gerekçelendirdiler.

Böylece Batılı güçler, Osmanlı Hilafeti altındaki Hristiyanlar ve Yahudiler için özgürlükleri savundular. Nitekim Osmanlı Hilafeti, 1839 Gülhane Hatt-ı Hümayunu ve 1856 Islahat Fermanı gibi büyük reformları hayata geçirmek için baskılara maruz kaldı. Bu fermanlar, dinlerine bakılmaksızın tüm tebaaya resmî eşitlik tanıdı; bu ise Osmanlı'nın iç politikasının bir sonucu değil, büyük ölçüde Avrupa'nın dayatması olan bir uygulamaydı. Söz konusu reformlar, demokrasiye yönelik gerçek bir ilgiyle çok da bağlantılı değildi; aksine Avrupa'nın ekonomik ve siyasi çıkarlarına aracılık etmek için çalışacak bir nüfus kesimi yetiştirmeye yönelik bir stratejiden ibaretti. Ayrıca bu fermanlar, özellikle de Gülhane Hatt-ı Hümayunu, Osmanlı pazarlarını Avrupa'nın istismarına açmış; bu da Osmanlı Hilafetini fiilen Batı sanayisi için bir ham madde tedarikçisine dönüştürmüştü.

Profesör Wael Hallaq, kitabının 99. sayfasında şöyle diyor: "1853-1856 Kırım Savaşları'nın sona ermesiyle birlikte Osmanlılar, hem siyasi olarak (Ruslara karşı askeri destekleri nedeniyle) hem de mali olarak (İngilizlerin İstanbul'a sağladığı büyük krediler nedeniyle) Fransa ve İngiltere'ye daha fazla borçlandılar. Bu borçlar İstanbul üzerinde ağır bir tahakküm baskısına dönüşmüş olup, bu da 1856 Islahat Fermanı ile somutlaşan başka tavizler silsilesine yol açmıştır. 1839 tarihli ve Osmanlı devletinin önde gelen devlet adamları tarafından hazırlanan öncekinin aksine 1856 Fermanı, Fransa, İngiltere ve Avusturya büyükelçileriyle yapılan yoğun istişarelerin ardından formüle edilmiş, İslam'ın hükümlerinden daha da uzaklaşmış ve Kur'an veya şeriattan bir kez bile bahsedilmemişti. Örneğin Avrupa tarzı temsili bir hükümete ve Müslüman olmayan küçük etnik gruplara (tekrar Batılı yönetim mefhumlarıyla tanımlanmış şekilde) Hilafetteki Müslüman tebaayla eşit düzeyde resmî haklar tanınmasına odaklanılmıştır."

Bu, Batılı bir gücün veya yöneticinin dış politikasını küçük etnik gruplara duyduğu ilgiyi ifade ederek meşrulaştırdığı tarihteki ilk örnek olmamıştır. Aynı

stratejiyi Papa II. Urbanus'un Birinci Haçlı Seferi çağrısında da görmekteyiz. Zira belirttiği nedenlerden biri, Doğu Hristiyanlarının İslami yönetimin altında maruz kaldıkları iddia edilen zulümdü. Nitekim tarihi incelersek, Batılı güçlerin bu stratejiyi defalarca kullandığını görürüz. Öyle ki modern çağda bu strateji, Amerika'nın dış politikasının temel taşlarından biri hâline gelmiştir.

Prof. Candice Lukasik, "Şehitler ve Göçmenler" adlı kitabında, ABD dış politikasında "ezilen azınlık" kavramının, emperyalist genişlemeyi meşrulaştırmak ve "Soğuk Savaş sonrası Hristiyanlık ile İslam arasındaki medeniyetler çatışmasını" çerçevelemek için nasıl kullanıldığına dair ayrıntılı bir inceleme sunmaktadır. Bu fikir, ABD'nin ulusal güvenlik politikasının dönüşümünü ve misyonerliğin komünizmden İslam'a odaklanmasını kolaylaştırmıştır. İncil anlatıları daha önce Sovyet yönetimi altındaki Hristiyanlara odaklanırken, Soğuk Savaş'ın sona ermesi haritaların yeniden çizilmesine olanak sağlamış ve artık odaklanma "10/40 Penceresi"ne (ekvatorun 10 derece ile 40 derece kuzeyi arasındaki, Orta Doğu'yu ve Asya'nın büyük bölümünü kapsayan coğrafi bölgeye atıfla bulunularak) kaymıştır; böylece İslam, milyarlarca insanı "köleleştiren" toplumsal bir sistem olarak tasvir edilmiştir. Bu yeni dünya düzeni Amerika'yı, özellikle radikal İslam'ın gölgesindeki diğerlerini despotluktan kurtarmakla görevli bir kurtarıcı güç olarak konumlandırmıştır.

Bu fikir, 1998 tarihli ABD Uluslararası Din Özgürlüğü Yasası (IRFA) ile resmi olarak pekiştirilmiştir. Bu yasa, Dışişleri Bakanlığı bünyesinde Uluslararası Dini Özgürlük Ofisi'ni kurmuş ve Orta Doğu'daki Hristiyan aktivistlerden, muhafazakâr siyasetçilerden ve Hudson Enstitüsü ile Freedom House gibi düşünce kuruluşlarındaki meslektaşlardan oluşan bir koalisyon tarafından da desteklenmiştir. Yasa, Amerika'nın din özgürlüğünü diğer ülkeleri azarlamak için bir ölçüt olarak kullanmasına izin vermiş olsa da, Suudi Arabistan ve Yahudi varlığı gibi stratejik müttefiklere muafiyetler tanımıştır.

Bununla birlikte, bu "ezilen azınlık" fikrinin kullanımı yalnızca küçük dini etnik gruplar için geçerli değildir. Profesör Joseph Massad, "Liberalizmde İslam" adlı kitabında, Batı liberalizminin İslam beldelerinde eşcinselleri kurtarma misyonunu, küçük dinî etnik gruplar (ve Afganistan'ın durumunda gördüğümüz gibi kadınlar) için kullanılan kalıplarla aynı şekilde nasıl kullandığını ortaya koymaktadır. Bu kurtarma fikri, ABD hükümetinin politikasında kurumsal bir nitelik kazanmıştır. Örneğin Obama yönetiminin 2011'deki açıklaması, ABD'nin dış yardımlarını, devletin Batı'nın "cinsel haklar" anlayışına bağlılığı ve belirli cinsel kimliklerin korunmasıyla ilişkilendirmişti. Nitekim cinsel haklar, Küresel Güney'e müdahale etmek için bir bahane olarak kullanılmıştır.

Tüm bu durumlar, küçük etnik grupların korunması çağrısına eşlik eden daha geniş jeopolitik ve ekonomik hedeflerin yattığını gösteren iyi düşünülmüş bir stratejiyi ortaya koymaktadır. Dahası bunlar, Batı'nın "kurtarma" ve "özgürleştirme" iddialarının sadece stratejik çıkarlara hizmet ettiğini ortaya koyarak, uluslararası politikanın ikiyüzlü doğasını ifşa etmektedir.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan
Halil Musab – Pakistan